

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/75/2019
Identifikačné číslo spisu: 6618010430
Dátum vydania rozhodnutia: 18.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6618010430.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. na neverejnom zasadnutí 18. decembra 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvineného O. T. pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní obvineného O. T., proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3To/60/2019 z 19. júna 2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného O. T. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 3T/110/2018 z 12. marca 2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3To/60/2019 z 19. júna 2019 bol obvinený O. T. uznaný za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

- dňa 31.8.2017 asi o 17:00 hod. vo dvore rodinného domu na ulici T.. XX/X v I. po vystúpení zo svojho osobného motorového vozidla zahnal sa rukou na I. L. a nadával jej, pričom táto v obrane zdvihla ruky, v ktorých mala metlu a lopatku, obžalovaný na metle zlomil porisko a následne ju sotil na zem, kde zlomeným poriskom ju pichal a I. L., nar. XX.XX.XXXX spôsobil zranenia a to bodnoreznú ranu ľavého predlaktia, chrbta ľavej ruky a ľavého stehna, pomliaždenie ľavého stehna a bedrového kĺbu ľahkého stupňa, pomliaždenie a natiahnutie ľavého ramena ťažšieho stupňa s natiahnutím a pomliaždením stredného nervu ľahkého stupňa, ktoré si vyžiadali liečenie a práceneschopnosť od 31.8.2017 do 9.10.2017, t. j. 40 dní.

Za to bol obvinenému uložený podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona, § 36 písm. j), § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 8 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov, ktorý mu bol podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienene odložený a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona mu bola uložená skúšobná doba 1 rok. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku bol obvinený povinný nahradiť poškodenú spôsobenú škodu vo výške 1.147,90,-€.

Proti predmetnému rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici podal obvinený prostredníctvom svojej obhajkyne dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku a teda, že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V odôvodnení dovolania namietal, že bolo porušené právo na obhajobu zásadným spôsobom, nakoľko súdy nevykonali dôkazy, ktoré navrhoval a nevysporiadali sa s jeho argumentáciou, ktorá svedčila v jeho prospech. Súdy nevykonali vyšetrovací pokus, na základe ktorého by bolo možné zistiť, že nebolo možné, aby sa skutok stal tak, ako bol popísaný v obžalobe. Odvolací súd sa nedostatočne zaoberal vykonaným dokazovaním a len si osvojil argumentáciu prvostupňového súdu. Taktiež súdy neakceptovali námietku objektívnosti vypracovaného znaleckého posudku. Nie je možné, aby znalecký posudok vypracoval znalec, ktorého je poškodená pacientkou. Taktiež mal byť vykonaný znalecký posudok z odboru psychológia dospelých, nakoľko jedine takýmto spôsobom by bolo možné zhodnotiť osobu poškodenú, ktorá roky trpí psychickou poruchou a táto skutočnosť je dôležitá pre celkové posúdenie. Ďalej uviedol, že nebola správne kvalifikovaná skutková podstata trestného činu, pretože on bol poškodený, nakoľko následkom konania poškodenej má trvalé následky. Jeho konanie bola len obrana voči konaniu poškodenej. Na záver navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona a zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako aj rozsudok Okresného súdu Lučenec a prikázal Okresnému súdu Lučenec, aby vec znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Lučenec, ktorý vo svojom vyjadrení uviedol, že okresný súd na hlavnom pojednávaní 12. marca 2019 podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol, že dôkazný návrh na vypracovanie znaleckého posudku vo vzťahu k osobe poškodenej zmieta a vyhlásil dokazovanie za skončené. Navyše odvolací súd vo svojom uznesení (správne malo byť v rozsudku) sa vysporiadal s námietkami obvineného kedy konštatoval, že vykonanie vyšetrovacieho pokusu, ani znalecké skúmanie psychického stavu poškodenej nebolo vzhľadom na všetky ďalšie okolnosti prípadu nevyhnutné, vykonanie a zdokumentovanie obhliadky miesta činu by bolo vzhľadom na odstup času neúčelné a svedkyňa mal. Q. U. bola vypočutá na hlavnom pojednávaní, kde bola riadne procesne poučená. Preto nemohlo byť právo obvineného na obhajobu porušené zásadným spôsobom. Zaujatosť MUDr. T. X. nemožno akceptovať, nakoľko sám znalec na hlavnom pojednávaní sa vyjadril, že vypracovával znalecké posudky ohľadom obvineného a poškodenej opakovane, keď dochádzalo k ich vzájomnému napádaniu a poškodená bola jeho pacientkou pred 20 rokmi. Pokiaľ obvinený namietal správnu právnu kvalifikáciu skutku, odvolací súd sa vyjadril, že prvostupňový súd postupoval správne, keď uznal obvineného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona. To, že sa obvinený subjektívne považuje za poškodeného, nezakladá žiadny dovolací dôvod. Na záver navrhol, aby dovolací súd predmetné dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila aj poškodená, ktorá uviedla, že obvinený bol počas celého konania zastúpený advokátkou až do právoplatného skončenia veci. Súd vykonávajúci dokazovanie nie je viazaný návrhmi strán, je vyslovene na jeho zväžení vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie podstatný význam a vykonanie ktorého naopak nie je právne významné. Súd niektorým navrhovaným dôkazom vyhovel a niektoré odmietol vykonať. Znalec MUDr. Baran bol ošetrojúcim lekárom poškodenej v roku 1995, čo je viac ako 20 rokov, čo nemôže zakladať jeho zaujatosť. Poškodená je orientovaná v čase a priestore, nenavštevuje psychológa ani psychiatra, a preto nebol dôvod na vyšetrovanie jej duševného stavu. Voči poškodenej, v postavení obvinenej, bolo vedené trestné konanie. Vec bola postúpená Okresnému úradu Lučenec a skutok bol prejednaný ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu. Odbor všeobecnej vnútornej správy Okresného úradu Lučenec rozhodnutím konanie zastavil podľa ustanovenia § 76 ods. 1 písm. a) s poukazom na § 2 ods. 2 písm. a) zákona o priestupkoch, čo odôvodnil tým, že klientka odvracala primeraným spôsobom priamo hroziaci útok a preto klientku neuznal vinnou zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu. Odsúdený teda nie je v postavení poškodeného. Na záver navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne a obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie obvineného O. T. nie je dôvodné, pretože je zřejmé, že nie sú splnené podmienky a poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených, v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodit' a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu, právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo

- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie súdov nižšieho stupňa dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného O. T. zásadným spôsobom, a teda k takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu uviedol v písomných dôvodoch dovolania obvinený O. T..

K námietke obvineného, že súdy nevyhoveli návrhom na vykonanie ďalších dôkazov, najvyšší súd dôvodí:

Možno súhlasiť s dovolateľom v tom, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu. Stane sa tak vtedy, ak súd nevysvetlí zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu. Len v takom prípade by bolo možné konštatovať porušenie práva na obhajobu obvineného tzv. arbitrárnym rozhodnutím súdu podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku. V predmetnej veci však takýto stav nenastal, pretože najvyšší súd nezistil, že by konanie vedené voči obvinenému bolo uskutočňované v rozpore s pravidlami práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 Dohovoru.

Prvostupňový súd na hlavnom pojednávaní 12. marca 2019 zamietol návrh na doplnenie dokazovania - vykonanie znaleckého posudku z odboru psychológia a keďže neboli žiadne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania postupom podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku vyhlásil dokazovanie za skončené. Obvinený vo svojom odvolaní navrhol vykonanie ďalších dôkazov - vykonanie vyšetrovacieho pokusu, znalecké skúmanie psychického stavu poškodenej a obhliadku miesta činu, čím sa odvolací súd zaoberal a priamo vo svojom rozsudku (str. 5 rozsudku) vysvetlil, prečo by vykonanie takýchto dôkazov bolo neúčelné.

Neobstojí ani námietka obvineného, že znalecký posudok vypracoval MUDr. Baran, ktorého pacientkou bola poškodená. Sám znalec na hlavnom pojednávaní konanom 12. marca 2019 odpovedal na otázku obhajkyne, že poškodená bola jeho pacientkou pred 20 rokmi, kedy mala ťažkú dopravnú nehodu a taktiež, že vypracovával viacero znaleckých posudkov v prípadoch vzájomného napádania medzi obvineným a poškodenou. Skutočnosť, že bola poškodená pacientkou MUDr. Barana pred 20 rokmi však nezakladá zaujatosť znalca v predmetnej veci.

Podľa § 144 ods. 1 Trestného poriadku znalec musí byť pri príbratí upozornený na povinnosť bez odkladu oznámiť skutočnosti, pre ktoré by mohol byť vylúčený, alebo ktoré mu vo veci bránia byť činný ako znalec. Musí byť tiež poučený o význame znaleckého posudku z hľadiska všeobecného záujmu a o trestných následkoch vedome nepravdivého znaleckého posudku.

Znalec bude vylúčený z vykonávania znaleckého úkonu v zmysle § 11 zákona č. 382/2004 Z. z. o

znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch v znení neskorších predpisov, len ak možno mať pre jeho pomer k veci, k zadávateľovi alebo k inej osobe, ktorej sa úkon týka, pochybnosť o jeho nezaujatosti. Pochybnosti u znalca teda môžu nastať pre pomer k veci - ak je znalec sám účastníkom konania, alebo rozhodnutím, ktoré je zavŕšením tohto konania, môžu byť dotknuté jeho práva a povinnosti, alebo pomer k osobe - ak znalec nemá neutrálny vzťah k zadávateľovi. V predmetnej veci teda nenastali skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zaujatosť a vylúčenie znalca MUDr. Barana z vypracovania znaleckého posudku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

K tomuto dovolaciemu dôvodu najvyšší súd poznamenáva, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie.

Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdov nižšieho stupňa.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Skutok uvedený vo výrokovej časti rozsudku Okresného súdu Lučenec obsahuje všetky informácie a okolnosti priebehu skutkového deja nevyhnutné na identifikáciu tam uvedeného konania ako prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona. Okresný súd teda nepochybil, keď konštatoval naplnenie všetkých zákonných znakov skutkovej podstaty označeného prečinu, pretože skutková veta je kompletná na vyslovenie takéhoto záveru. Kompetencie najvyššieho súdu v rámci prieskumného konania vyvolaného dovolaním týmto končia, nakoľko najvyšší súd nie je oprávnený preskúmavať, ani meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku uplatnené obvineným, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného O. T. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.